

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellvs Svpplex Animarum è Purgatorio Ad Sodales Marianos Sermonibus Sacris Explicatvs

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1643

Sermo VII. De pœnarum in Purgatorio duratione: Et An probanda sit
consuetudo anniuersariorum suffragiorum sine termino?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54988)

236 DURATIO POENARVM

horum encomijs, quam solidis Christianæ pietatis officijs castisque precibus, cum nullam iam aliam gratiam illis referre possimus.

SERMO VII.

De poenarum in Purgatorio
duratione.

ET

An probanda sit consuetudo anniuersariorum suffragiorum sine termino?

Amen dico tibi non exies inde donec reddas nouissimum quadrantem.

Matt. v. 26.

QUOD anno quodlibet Sacris particularibus, amicorū, benefactorumq; in Domino defunctorū animas impetratā ijs à viuorum DEO pace, ad tranquillæ felicitatis domicilium, ac Coelitum acropolim transferre contamur, & benè facimus, & religiosè. neque id à quoquam reprehēdi solet, potes-

potest ire, qui non furialibus actus
sectariorum intemperijs, funestam
Matri sacrosanctæ Ecclesiæ, receptif-
que ab omni antiquitate cæremonijs
bellum indicere animo obstinato de-
creuerit. Sed hoc fortasse cuiquam
non malè de ritibus Christianis opi-
nanti, at minus in Theologicis exerci-
tato, dubitationis aliquid ingeneret:
An fas sit, vel expediat, post lustra ali-
quot, & multo magis, post non paucas
annorum centurias euolutas, ab eo
die, quo quis viuere hic desijt, nomi-
natim illius ad aram sacram in Sacri-
ficio meminisse, diuina hostiã, ad eius
tranquillandos manes litare, preces
pro illo, vt emendatorijs è poenis eri-
piatur, ac liberetur: fundere: similia-
que Christianæ pietatis officia in illi-
us gratiam peragere, vt habet recepta
in orbe Christiano consuetudo. Quæ
vtrum probanda sit, hodierno die à
nobis disputabitur.

DYBITATIONIS autem huiusce,
sive difficultatis, momenta à tribus
desumuntur enunciatis. Horum Pri-
mum est, Beatis cum DEO felici xuo
fruen-

fruentibus mortalium suffragijs o-
 pus haud esse. Quamuis enim rectè,
 dum sacrificium peragitur, in Missâ
 nominentur, & inuocentur Sancti; ipsi
 quoque eâ de re latentur, vt docet S.
 Thomas opusculo LVIII. cap. 25.
 quod non ab ijs solùm, sed etiam à
 nobis, DEO, cui soli sacrificium pro-
 prie offertur, de eorum victorijs agâ-
 tur gratiæ; id què ex antiquissimâ Ec-
 clesiæ consuetudine; vt constat ex li-
 turgijs SS. Iacobi, Basilij, Chryso-
 sti: & ex Cyrillo catechesi. v. mystago-
 gica, Epiphanio hæresi LXXV. Augu-
 stino tractatu LXXXIV. in Ioann. lib.
 VIII. de ciuit. cap. 27. lib. XXII. cap. 10.
 Lib. XX. contra Faust. cap. 21. & Con-
 cilio Tridentino Sess. XXII. cap. 3. Non
 tamen pro ijs offertur, nec prodesse
 ijs potest, vel ad delictorum expiatio-
 nem, vel ad remissionem poenarum,
 quæ felicissimo illi statui repugnant,
 vel ad gratiæ, & essentialis felicitatis
 augmentum; cum non sint amplius in
 via. Quocirca S. Augustinus tractatu
 LXXXIV. in Ioann. & sermone XVII.
 de verbis Apostoli, scribit, in Sacrifi-
 cio

ficio memoriam quidem fieri eorum, sed non orari pro ipsis. Et Innocentius III. capit. *Cum Martha*, de celebratione Missarum, Sanctos nos indigere orationibus nostris, quia cum sint perfecte beati, omnia illis succedunt ad vota. Est que hæc communis Scholasticorum Doctorum sententia.

ENUNCIATVM *Secundum* est. Nec preces fundi, nec sacrificium fieri posse pro defunctis ijs, qui poenis inferni, & cruciatibus æternis, condemnatione immutabili sunt addicti. Neque sanè fructuosa illis possunt esse suffragia, quorum culpæ ac poenæ sunt irremissibiles. Ut disertè docet S. Augustinus in Enchiridio cap. CIX. & CX. Cyprianus lib. I. epist. 9. Gregorius lib. XXXIV. *Moralium* cap. 12. & 13. ac secundum aliam editionem, 16. Idemque lib. IV. *Dialogorum* cap. 58. Damascenus lib. II. de fide cap. 4. Bernardus *Sermone VIII.* in psalmum, *Qui habitat.* Scholastici Magistri, S. Thomas, Alensis, Bonaventura, Richardus in 4. dist. 45. ex interpretibus Sacræ scripturæ Abulensis lib. IV. *Regum,*

Regum, cap. IV. quæst. 57. ex Canonici
iuris Doctoribus Nauarrus tractatu
de Oratione num. 19. & 63. ac Not. 22.
num. 46. Quicquid de poenarum in-
fernaliū mitigatione, & alleviatione
per Sacrificia ac preces commenti
sunt, Glossator in Can. *Tempus* 13. q. 2.
Præpositius in Compendio Theolo-
giæ ad finem, Altifiodorensis lib. IV.
versus finem, Augustinus de Ancona
lib. de potestate Ecclesie. Nam si istud
semel admittatur, illud consequitur:
posse adeò multiplicari isthæc suffra-
gia, vt penitus tollatur poena omnis.
Quod est contra æternitatem ac in-
commutabilitatem illius status. Ean-
dem ob causam prohibetur Sacrum
fieri, pro his qui sibi ipsi manus vio-
lentas inferunt, & in peccato mortali
notorio moriuntur in Concilio Brac-
earensi I. cap. 34. & Can. *pro obuenti-*
bus, 13. q. 2.

QVOD autem recitari solet ex Au-
gustino scribente in Enchiridio loco
indicato, *Suffragia piorū prodesse defunctis,*
aut, vt plena sit remissio, aut vt tolerabilior
damnatio, constringi debet ad eos, qui
ad

ad Purgatorij carcerem, & in eo lu-
endum damnati sunt. Siquidem horum
aliqui plenam libertatem mox conse-
quuntur, quibusdam mitigatur solum-
modò poena. Neque aliud euincitur
ex Innocentij III. verbis, cap. *Cum*
Martha, de *celebratione Missarum*. Ex
mortuis quosdam esse valdè bonos,
qui non indigent suffragijs: quosdam
valdè malos, qui non possint iuari;
quosdam mediocriter malos, quibus
profunt ad propitiationem. Quod
membrum videri posset conuenire
damnatis in inferno, non tamen pessi-
mis. Sed non ita se res habet. Nam per
mediocriter bonos, intelligit eos, qui so-
lùm reatum poenæ habent; per *medio-*
criter malos, qui etiam culpam venia-
lem, vt exponunt graues auctores.
Quæ autem narrari solent de animâ
Traiani, precibus S. Gregorij ex infer-
no euocatâ, & alijs quibusdam, fabu-
lis, quam veris historijs viciniora iu-
dicantur, & suo loco examinata ac
reiecta sunt.

ENUNCIATVM ex propositis
Tertium sit. Nemo in Purgatorio cru-
L ciatur

Sebastian.
Perez de
Eucharist.
cap. 24.
Bellarmino.
lib. 2. de
Purg. c. 18.

ciatur ultra decennium, vel summum, vigintiannos. Certè Dominicus Sotus Theologus imprimis nobilis, & auctoritatis magnæ in 4. distinct. 19. quæst. 3. art. 2. ita scribit; *Clementia DEI non fert multo tempore amicos suos à suo conspectu cohibere, & ideo sapientissima eius providentia fuit, illas pœnas ad eos expurgandos instituere, qua brevi tempore possent animas illic perpurgare. Nam cum illa supplicia sint supernaturalia, qua subiecti corrumpere non possunt, potuit quamcumque temporis longitudinem accumulatis pœnis supplere. Quapropter crediderim nunquam aliquem in Purgatorio viginti annis extitisse. Imò, ut mea fert opinio, nec decem. Nam cum nemo ibi sit, nisi DEI amicus, contritio eius, & post Christum passum, Sacramenta, & suffragia, & bona, qua egit opera ad cumulum ei satisfactionis accedunt. In summa non est credibile, ut quos pœnarum accumulatione expedire DEVS breuius inde potuit, temporis prolixitate detineat.*

Ex hisce enunciatis talis struitur ratiocinatio. In Purgatorio nemo ultra vigesimum annum demoratur; eo igitur à morte cuiusque decurso, vel cœlitibus adiunctus est, vel inferni man-

man-

mancipatus supplicijs quisquis hinc migrat. Atqui neque pro ijs, qui cum superis regnant, neque pro ijs qui torquentur eum damnatis, sacrificare, & preces fundere conuenit. Est itaque Christianæ prudentiæ minus consentaneum, post annos viginti, demortui alicuius sollicitudinem suscipere, aut sacrificijs, orationibusque iuuare velle, cum eotempore elapso, aut non egeat, aut nullius mortalium subsidia prodesse possint. Ad quid igitur anniuersaria sacra in tot annos pro defunctis ante triginta ac pluribus annis, quorum nomina ex tabulis longo ordine recitantur? Ad quid post annos quadraginta, ante quos aliqui ex ijs, quos audistis legi, obierunt, preces, elemosynæ, suffragia?

HVIC qualicumque dubitationi, quæ in speciem adornatis argumentis, vendibili probandi genere, fulciri videtur, non satisfiet plane, nisi poenarum in purgatorio, si durationem spectes, limites constituerimus. In qua re primò, vt certum

pronuncio: Purgatorij poenas non fore perpetuas. Hoc siquidem est veluti discrimen maximum, & , vt loquuntur, essentialiale, inter Infernum & Purgatorium. Atque hoc sensu credunt fideles Purgatorum aliquod reperiri. Itaque dixit Paulus Apostolus in priore ad Corinthios 3. *Saluus erit, sic tamen, quasi per ignem.* Vnde est optima illa distinctio S. Augustini lib. 2. de Genes. contra Manichæ. qui hinc migrat cum reatu peccatorum, *vel ignem sentiet Purgatorium, vel pœnam æternam.*

Deinde, explorata est veritas: pœnas Purgatorias duraturas non esse ultra diem vniuersalis iudicij. Quod his verbis expressit S. Augustinus lib. XXII. de Ciuit. DEI cap. 16. *Purgatorias pœnas nullus futuras opinetur (homo fidelis) nisi ante illud ultimum tremendumq; iudicium.* Nec aliud vt credamus, patitur suprema Iudicis Christi sententia, quæ fertur in omnes, qui propria opera habuerunt, illi autem omnes, vel ad beatitudinem recipiuntur; vel in gehennam relegantur. Illâ igitur pronunciatâ, non erit amplius

plus

plius purgandi locus: sed purgati erunt omnes, antequam ad decretoriã sententiam audiendam conueniant. Si quidem antecedit iudicium particulare singulorum: post quod erit tempus sufficiens purgationis. Nam poena secundum iustitiã canonem debita ita auferri poterit, vt quicquid residuum fuerit perfecte possit purgari, & anima ad gloriosam resurrectionẽ disponi. Deniq;, ante iudicium omnes tam saluandi, quã damnandi resurgent: & illi quidem impassibiles, ac immortales Pauli Apostoli attestatione. *i. Corinthiorum xv. Seminatur corpus animale, surget spirituale: seminatur in corruptione, surget in incorruptione: seminatur in ignobilitate surget in gloria.* Quem locum illustrans Origenes, scribit, piaculum esse maximum cogitare, corpus resurgens fore sordidum, vel pollutum, aut purgatione indigens.

ILLVD igitur in quæstionem venire posse video: An in Purgatorio animæ vsque ad ipsum diem iudicij excrucientur? Si de omnibus intelligatur quæsitum, asserendum est: nequa-

L. 3. quam

quam durationem illam omnibus esse destinatam. Nam alioquin duratio poenarum omnibus esset æqualis. Cuius contrarium docet vniuersa Theologorum Schola doctore Augustino libro de octo quæstionibus ad Dulcitium quæst. 1. circa finem, & libro quinquaginta homiliarum in XVI. Quia enim non omnes animæ decedunt cum æquali reatu peccatorum remissorum, non potest secundum iustitiam poena esse æqualis, si intensiorem extensioni iungas. Quare quanto magis minus-ue transeuntia dilexerunt, tanto citius tardius-ue ad felicitatis portum peruenient. Nam quanta fuerit peccati materia, quæ igne est absumenda, tanta erit transeundi mora, vt differit Augustinus.

AT. Q. V. E. hic omninò videtur sensus Ecclesiæ, quæ credit animas Purgatorij incolas successiuè ad beatitudinem transire prout in ijs reatus maior minor-ue, breuius, aut tardius expiatur. Fateor, si de summâ, absolutaque DEI potentia sit sermo, potuisse constitui æqualitatem durationis

tionis

tionis in poena cum inæqualitate intentionis: nempe, vt omnes vsque ad diem iudicij punirentur, sed lenissimè ij, qui minimum reatus adferrent, grauius alij. Quod mirum videri non debet, qui consideret, peccata etiam venialia coniuncta cum mortalibus in inferno puniri poena æterna. Adde, probabile esse, si quis ad vsum rationis perueniens cum peccato originali, committeret tantummodò peccatum aliquod veniale (quod contingere posse arbitrantur nonnulli) ac sic moreretur obnoxius originali ac veniali, damnatù iri ad infernum, in quo æternùm sustineret leuissimam eam poenam, quæ respondet veniali. Verùm illa durationis æqualitas in tanta disparitate demeritorum, minus consentanea diuinæ erga amicos clementiæ meritò videretur: neque ita accidere certò statuendù arbitror.

NON me fugit Venerabilè Bedam lib. v. historiæ suæ cap. 13. non tam referre, vt loquuntur aliqui, quàm insinuare, animas, plerasq; oēs purgâdas, vsq; ad diē iudicij in Purgatorio deti-

Suarez.

10. 4. in. 3.

p. d. 11. scilicet.

2.

neri ex lege DEI ordinaria, neque ex eo carcere egredi, nisi Ecclesiae intercessione, ac fidelium suffragijs iuuentur aliqua, ac citius abeundi facultatem impetrent. Opinatus itaque videtur, poenas Purgatorij in omnibus durare vsque ad iudicij extremi tempus regulariter, seclusis Ecclesiae suffragijs. Veruntamen id à vero longius recedere, quàm Theologici canones ferant, viros huius æui & doctissimos & pijsimos sequutus, planè mihi persuadeo. Tum ob ea, quæ hæctenus in contrarium allata sunt. Tum quoniam esset aliqua inæqualitas minus consona iustitiæ diuinæ regulis, vt si quispiam sanctitate eximius cum leuissimo peccati quotidiani reatu multo ante alios, peccatorum lethalium quondam pondere pressos decederet. Tum quia ante Christi Domini aduentum erat etiam transitio à Purgatorio ad Sinum Abrahamæ: alioquin illas solas animas ibi Christus inuenisset, quæ ex hac vita sine vilo reatu temporalis poenæ hinc migrarât, quod nulla probabilitate assereretur. Itaque multo
ma-

magis erit modò transitus ad beatitudinem per soluto poenarum debito.

QVOCIRCA si quæ sunt reuelationes quæ contrarium innuere videntur, illæ vel exponendæ sunt de toto Purgatorio, quod vsque ad extremum iudicium persistet, in eo quæ semper reperientur aliqui purgationis indigi: non autem de singulis personis. Aut, si hanc interpretationem non patiantur, ex albo verarum expungendæ sunt, cum Theologiæ pronuntiationis ex diuinæ Scripturæ promptuario desumptis non congruant. Illud autem quod ex Ruperto Abbate lib. 3. in Genes. cap. 32. adducitur: Ante Saluatoris Christi aduentum nemini fuisse peruium Purgatorium, sensum habere potest istum, quod non fuerit peruium vsque ad beatitudinem, cuius portas reserauit primogenitus mortuorum & salutis auctor. Vel intelligi debet de afflictionis igne, quem nominat: nam & eo designari potest detentio in aliquo inferni loco.

CVM igitur in confesso sit apud bonos Theologos, non omnes animas

L. 5. vsque

vsque ad iudicij extremi horam in Purgatorio hærere, an saltem aliquæ tanto tempore inibi commorentur disceptatur. Et sanè videtur id afferendum, si reuelationibus vulgatis est fides. Duas omninò recitat Cardinalis Bellarminus in eo opusculo quod inscribit *de gemitu columba*, seu *bono lacrymarum*, libra secundo capit. 9. vbi consideratur Purgatorium. *Quamuis*, ait, *non defuerit aliquis Scriptor alioquin egregius & magni nominis, qui opinatus sit, neminem in Purgatorio cruciari ultra viginti annos, vel ultra decennium; tamen contrarium docet usus Ecclesie, qua anniuersaria sacra celebrare solet pro animabus defunctorum non solum ad annos decem, sed etiam ad annos centum & eo amplius. Et in reuelatione, quam habet V. Beda satis apertè indicatur, multas animas in purgatorio cruciari vsque ad diem extremi iudicij.*

HISTORIA est apud Bedam lib. v. hist. Anglicanæ cap. 13. de Drithelmo, qui reuocatus ad vitam narrabat, inquit Beda hoc modo, quod viderat. *Lucidus aspectu & clarus erat indumen-*

to : qui me ducebat. Deuenimus autem ad vallem multa latitudinis, & profunditatis, infinita autem longitudinis, qua ad laeam nobis sita, unum latus flammis feruentibus nimium terribile, alterum furenti grandine, ac frigore nimium omnia perflante, atque verrente non minus intolerabile praeferebat. Vtrumque autem erat animabus hominum plenum, qua vicissim hinc inde videbantur, quasi tempestatis impetu iactari. Cum enim vim feruoris immensi tolerare non possent, prosiliebat misera in medium frigoris, & cum neque ibi quidpiam requiei inuenire valerent, resiliebat rursus in medium flammaram inextinguibilium. Cumque hac infelici vicissitudine longè latèque, prout aspicere poteram, sine ulla quietis intercapedine, innumerabilis spirituum deformium multitudo torqueretur, cogitare coepi, quod hic fortè esset infernus de cuius tormentis intolerabilibus narrare saepius audivi.

Respondit cogitationi mea Ductor, qui me precedebat: non hoc, inquiens, suspicaris; sed vallis illa, quam aspexisti est locus, in quo examinanda, & ca-

stiganda sunt anima illorum, qui differentes: confiteri, & emendare scelera sua, qua fecerunt, in ipso tandem mortis articulo ad poenitentiam confugiunt, & sic de corpore exeunt: qui tamen quia confessionem & poenitentiam vel in morte habuerunt, omnes in die iudicij, ad regnum caelorum peruenient. Multos autem preces viuentium & eleemosyna & ieiunia, & maxime celebratio Missarum, ut etiam ante diem iudicij liberentur, adiuvant.

His adiunxit Beda: Cùm ille incredibili austeritate corpus suum vexaret, & in fluminibus gelu concretis oraret, & psalleret, dicentibus socijs: mirum F. Drithelme, quod tantam frigoris asperitatem ulla ratione tolerare prauales, & respondebat ille, frigidiora vidi. Et cùm dicerent, mirum, quod tam austeram tenere continentiam velis, respondebat, austeriora ego vidi. Sic autem vsque ad diem suae vocationis infatigabili caelestium bonorum desiderio corpus senile inter quotidiana ieiunia domabat, multiq; verbo ac conuersatione saluti fuit.

HANC historiam, inquit Cardinalis Bellarminus, ego verissimam esse non dubito. Tum quia est consentanea
 Scrip-

Scripturæ dicenti Lib. Iob. cap. xxiv.
Ad nimium calorem transeunt ab aquis ni-
uium. Tum quia testem habemus Be-
 dam, virum optimum, & qui rem ge-
 stam suo tempore narrat. Tum, quia
 sequutus est ex ea visione fructus,
 quem DEVS requirere ex istiusmodi
 solet, non curiositas, non vanitas, sed
 salus animarum multarum per con-
 uersionem ad pœnitentiam.

ALTERA historia est apud Tho-
 mam Cantipratensem de B. Ludgarde,
 quam exscripsit Surius tomo III. ad
 diem Iunij xvi. Hoc ferè tempore, ait
 Auctor, Dominus Innocentius Papa
 III. post celebratum Lateranense con-
 cilium, ab hac vitâ migravit, moxque
 apparuit visibiliter Ludgardi. Illa au-
 tem, vt vidit eum ingenti flamma cin-
 ctum, quisnam esset, percunctatur.
 Respondit, se esse Innocentium Pa-
 pam. Et illa, cum gemitu, quid hoc est,
 inquit, communem omnium nostrum
 Patrem tam dirè cruciari? Respondit
 ille, tres ob causas ita crucior, quæ
 etiam æternis supplicijs me iustissimè
 addixissent, nisi per intercessionem

pijsimæ Matris MARIÆ, cui monasterium condidi, in extremis me pœnituisset. Et æternam quidem mortem euasi, sed pœnis atrocissimis vsque ad diem iudicij cruciabor. Quod autem ad te suffragia pœtiturus venire potui, mihi à suo Filio Mater misericordiæ impetrauit. His dictis confestim disparuit, Ludgardis verò eius necessitatem fororibus, vt ei succurrerent, indicauit. Porrò, ad modum dolens vicē eius, mirabili cruciatu se, illius causa, adfecit. Adiungit historicus: *Nouerit lector nos, reuelante Ludgarde, tres illas causas non ignorare, sed pro tanti Pontificis reuerentia referre noluisse.*

HIS addo visum, quod refert Anonymus in compilatione chronologiæ illius temporis. Sub ipsam horam, qua Innocentius Pontifex fati concessit, Abbas quidam Ordinis Cisterciensis, somno meridiano oppressus, in quodam prato ante Perusium vbi morabatur Pontifex, & quò tendebat Abbas, hanc visionem habuit. Conspexit ad Orientalem plagam Dominum in excelso throno sedentem, faciem aduer-

aduersus occasum habentem, circumstante eum in prato exercitu Angelorum. Vidit etiam à parte occidentali eiusdem prati hominem toto corpore nudum, sed infula pontificali decoratum versus sedentem in throno velocissimè currentem, & altà voce clamantem, Miserere mihi misero misericordissime DEVS. Aspexit insuper, quia insequeretur eum currentem magnus draco, vt deuoraret ipsū, cumq; consequi non posset illum draco, sedentē in throno alta voce acclamauit: iustè iudica iustissime Iudex. Et cum hæc Abbas audisset & vidisset, mox e uigilauit, & visio disparuit. Ille autem disceptationis exitum scire nullatenus potuit, donec ascenderet Perusium. Cui adpropinquans, audiuit sonum campanarum, & luctum plangentium, & vocem lamentantium dicentem: Heu! Papa Innocentius defunctus est.

HÆC in Ecclesiasticos annales retulit Abrahamus Bzouius ad annum Christi M. CC. XVI. vbi narratà morte Innocentij, tali illum celebrat elogio: *Dignus planè, qui propter vitam innocens-*

Tomo xiii.

*innocentiam, & Pontificatus integerrimam
administrationem, inter Sanctos Pontifices
referatur.*

QVOD considerans Cardinalis Bel-
larminus, loco indicato, Hoc, ait, ex-
emplum me quidem sæpe maximo ti-
more & tremore afficere solet. Si enim
tam laudabilis Pontifex, & qui in ocu-
lis hominum non probus ac prudens
solum, sed etiam sanctus, & imitatione
dignissimus est habitus, tam parū ab-
fuit à gehenna, & vsq; ad diem iudicij
Purgatorij incēdijs atrocissimis puni-
endus est, quis Prælatus nō trepidet?
quis nō accuratissimè conscientia suæ
secreta rimetur? Ego enim facilè mihi
persuadeo, tantū Pontificē non potu-
isse lethalia peccata committere, nisi
sub specie boni deceptū ab adulatori-
bus, & domesticis, de quibus in Euan-
gelio dicitur Matthæi x. Inimici homi-
nis domestici eius. Itaque hic tam mag-
no exemplo discamus omnes sollicitè
scrutari conscientiam nostram, ne for-
tè erronea sit, cū nobis recta & sa-
na videatur.

Ex quibus conficitur, non malè opi-
nari

nari nonnullos, aliquas animas vsque ad extremum iudicij diem torqueri igne Purgatorij. Verum cum non eadem fide, ideoque nec eadem certitudine, qua in diuinis Scripturis reuelata credere iubeamur ea, qua narrauimus, non est tanta eorum quanta articulorum fidei firmitas. Imò in historia de Innocentio III. sunt quædam, quæ innuere videntur, sententiam iudicis fuisse conditione aliqua limitatam: nempe, destinatam fuisse animam cruciatibus vsque ad diem iudicij: habita summi rigoris & æqualitatis, quam Iustitia spectare posset, ratione, nisi suffragijs piorum tempus contractum fuisset.

Ad quidem suffragia Sanctissimæ Virginis Ludgardis petiisset sine spe leuaminis. Quod si leniri potuerunt pænæ, vel precibus, vel sacrificijs, hæc ita augere non fuit difficile vt penitus, tandem pænæ omnis sublata sit. Sanè, quicquid minuitur, multiplicatione eius quo minuitur, & desinit. Ita probant Theologi, habitum fidei in homine fidei non posse fieri minorem,

rem, quia tandem omninò auferretur
citra peccatum illi oppositum infide-
litas.

His addatur, Suffragia ac Sacrifi-
cia pro defunctis quædam esse com-
munia, quæ pro omnibus piè mortuis
peraguntur: Vt sunt illa, quæ per to-
tum orbem Christianum hodie com-
memorationis animarum repræsen-
tantur: quædam particularia, vt quæ
ab amicis aut consanguineis, vel alijs
peculiariter offerri curantur. Ex his
particularia non profunt æquè omni-
bus: quicquid aliqui senserint apud S.
Thomam in 4. dist. 45. q. 2. art. 4. Sed il-
li pro quo sunt singulariter opitulan-
tur, vt docet S. Augustinus lib. de cura
pro mortuis cap. 4. sumiturque ex S.
Hieronymo in cap. 11. Prouerb. ac pro-
bat Dominicus Sotus in 4. dist. 45. q.
2. art. 4. & Card. Bellarminus lib.
2. de Purgatorio cap. 18. & commu-
niter Scholastici. Cum enim istius-
modi bonorum applicatio pendeat ex
intentione applicantis, & similis sit so-
lutioni pecuniæ, quæ persoluitur præ
aliquo nominato, illi tantum prodest.
Com.

Cōmunia autem profunt omnibus in Purgatorio commorantibus. Non solum ratione gaudij, quod commune est operi cuiusque bono, cum de eo omnes gaudeant: quo pacto participem se dicebat Rex David omnium timentium Dominum, psalmo C XVIII. sed etiam ratione satisfactionis, cum nulla sit causa, cur excludantur aliqui. Atque hæc est communis Theologorum sententia. Neque dissentit S. Augusti. lib. XXI. de Ciuitate cap. 15. aut in Enchiridio cap. CIX. vel lib. de cura pro mortuis cap. 1. dum ijs tantum prodesse asserit, qui dum viuerent meruerunt, vt sibi viuorum suffragia sufficerent. Siquidem id sufficienter meruisse censentur, qui DEI gratia ita vixerunt, vt sine peccato mortali decesserint. Quod desumitur ex S. Thoma in Additione quæst. 71. art. 2. & 3. Dominico Soto in 4. dist. 21. q. 2. ar. 3. & dist. 45. q. 1. art. 1. & 2. Ledesma in 2. 4. quæst. 29. art. Nauarro de Indulgentijs not. 22. num. 39. & 46. Corduba lib. 5. quæst. 30. quibus accedit Bellar-

260 DURATIO PŒNARVM

Bellarminus lib. 2. de Purgatorio cap. 18. Hæc si vera sunt, vix fieri posse videtur, quin aliquando Purgatorium euacuetur, nulla in eo persistente ad longiorem pœnam anima ex ijs, quæ diutius inibi fuerunt: maximè si multiplicentur legitimè indulgentiæ Papales, quæ in subsidium animarum concedi consueverunt.

ROBUR hæc accipiunt ex eo, quod Suffragia pro mortuorū satisfactione acceptet DEVS certo ac infallibiliter, quasi ex lege statuta cum hominibus, non autem ex sola misericordia. Sanè, prius illud esse magis pium ac probabilius docent, S. Thomas in 4. dist. 45. q. 2. art. 3. ad 3. Albertus art. 3. ad 6. Durandus distinct. 12. q. 4. Petrus Soto lect. 7. de Eucharist. Lindanus lib. 4. Panopliæ cap. 51. Couarruias Cap. *Alma Mater* part. 1. §. 5. num. 11. Nauarrus de Oratione not. 22. Bellarminus lib. 2. de Purgatorio cap. 18. Suarez disp. 79. sect. 10. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 22. Sebastianus Barradas tom. 4. lib. 5. cap. 16. Nam animæ quam diu sunt in Purgatorio, cum nondum ad vltimum

num:

num terminum peruenerint de viatorum conditionibus plurimum participant quo ad remissionem pœnarum, aut etiam venialium peccatorum obtinendam: quocirca eo modo, quo viatores, nondum autem triumphantes ad Ecclesiam militantem pertinent. Et tamen si non possit eas Ecclesia absoluerè à peccatis, potest tamè eas iuuare: cùm DEVS ex institutione sua voluerit etiam pro his sibi offerri sacrificia: nam ex traditione Apostolica habemus, iussisse Dominum pro viuis & defunctis in Ecclesia sua sacrificari

HÆC persuasionem minimè inane inducunt, animas vsq; ad vltimum diem iudicij in Purgatorio non torqueri, certè ordinariè non ita fieri. Dicis fortasse, ad quid ergo Sacra anniuersaria, sine vllò, quamdiu mundus stabit termino? Cur nominatim recitantur multi, qui ante plurimos annos defuncti sunt, cùm penè constet, eos nostris non egere subsidijs?

DICAM breuiter quod sentio. An- *Anniuer-*
 niuersarias sacrorum pro animabus *saria sa-*
 procuraciones sine certo durationis *craprobat*
 appo- *tur.*

appositæ termino non reijciendas arbi-
 tror, sed probo magnoperè, & vt om-
 nes, quibus tantum est in bonis fortu-
 nâ sibi illas constituent summoperè
 sum auctor. Adde tamen, me optare, vt
 conscientiarum præsides, viri docti ac
 pij, qui de huiusmodi consulendi es-
 sent à minus peritis, suggererent, vt
 non ita sibi nominatim & adstrictè
 sacrificia illa & suffragia prodesse ve-
 lint, vt eorum fructus deinde ad cog-
 natione, vel amicitia proximos, tum ad
 familiæ benefactores, & ad fines, & e-
 tiam quod Christianæ perfectionis es-
 set, ad inimicos: denique vniuersim ad
 magis indigos haud deriuetur. Imò
 hanc participationem optent, ac signi-
 ficent: hæcque omninò sit animi con-
 ceptio. Cupio in animæ imprimis meæ
 subsidium quotannis sacrificium fieri.
 Quod si ad superos translatus eo ad-
 iumento non egebo, profit posteris in
 emendatorio, igne aliquando versan-
 tibus. Si nulli sint, fructus idem in ma-
 gis indigentes redundet. Denique DE-
 vs æquissimus bonorum distributor,
 & arbiter communicet alijs, vt visum
 fuerit.

Atque

Atque ita introductam in Ecclesiam annuæ commemorationis pro certis animabus consuetudinem prouum est credere: & fundari in pietate illorum qui suffragia fieri postulabant non solum ad commodum proprium, sed etiam ut prodesse alijs, quando ipsi non indigerent mortalium solatio.

QVOD si de hac conditione ipsi non cogitent, neque illam in tabulis funeralibus exprimant, tamen, cum modo optimo, & Sapientum præceptionibus consentaneo facere velle censeantur, quod vltimis suis voluntatibus adnectunt, tacitè semper inuolui, neque vnquam negligi existimari poterit. Illud quoque dispositionem de anniuersarijs nullo termino ac conditione apposita tueretur, quod non sit certum, animarum aliquas vsque ad iudicij diem non cruciari: mò certum esse quidam opinati possint, plurimi hinc emigrantibus durationem illam in Purgatorio esse constitutam.

Sunt enim eiusmodi pronunciata apud Theologos non pauca, quæ licet quibusdam ambigua, alijs tamen certa iudicantur, & ijs actiones,

nes, sententiæque aliæ nituntur. Exempli causa. Controversum erat olim apud Theologos, an Pontifex haberet potestatem committendi Sacerdoti simplici administrationem Sacramenti Confirmationis in casu necessitatis: dubitabant multi: negabant aliqui, & quidem Viri pietate ac doctrinâ insignes, Bonaventura, Durandus, Adrianus: Pontifices tamen, ijque optimi ac integerrimi, & inter eos Papa Gregorius ea potestate vti sunt. Non quod sequerentur opinionem tantum probabilem, vt reor; sed quod certò eam sibi potestatem competere arbitrarerentur. Item, Pontifices sæpe dispensarunt cum Principibus, qui in religione approbata solenne castitatis votum emiserant, vt matrimonium contraherent Quod de Constantia Rogerij Siciliae Regis filia: de Casimiro Poloniae, & Ramiro Aragoniae Regis F. de Nicolao Iustiniano nobili Veneto, aliisque historiae prodiderunt. Nam licet Theologi contenderent, verum summus Pontifex in voto solenni castitatis dispensandi auctoritatem habeat, certum

certum tamen ius dispensandi sibi cō-
petere Pontifex opinari potuit, atque
secundum illud procedere.

Plura istiusmodi adferri possent,
quibus demonstretur, prudenter quid
piam constitui, quod nititur funda-
mento alicuius sententiæ, quæ aliqui-
bus dubia videtur ac incerta. Atque ita
in re præsentī non malè anniuersaria
animarum subsidia in omne æuum du-
raturi orbis curantur ex persuasione,
quod ex animabus non paucæ, inter
quas fortasse erit mea, tua, illius, ad
vltimum iudicij diem sint ignibus in-
uoluendi, nec antea liberandæ.

ACCEDIT omnibus istis, quod
prudenter homo Christianus, dum sa-
luti animæ prospectum cupit, vtatur
opinionē quorundam doctrina excel-
lentium Doctorum probabili. Quod
adeò certum existimant Scholastici,
vt id etiam obtinere velint in Sacra-
mentorum administratione, quando
necessitas vrget, idque communis Ec-
clesiæ consuetudo confirmat. Vt liquet
cū infans baptizatur in manu dun-
taxat, eo quod aliæ partes non exeran-

M

tur.

tur. Præterea, cum is, qui dedit ligna contritionis in absentia Sacerdotis, absoluitur deinde à superueniente, amisso rationis usu. Adhæc, cum Sacramentum extreme vnctionis confertur in dubio, an expirauerit æger.

Multo magis id verum est in alijs quibusdam. Sic quando agitur de dispensationibus in impedimentis matrimonij, prudenter agere censetur Pontifex, quamuis non sit omnimoda apud omnes certitudo potestatis, sed solum magna probabilitas. Vt si petatur facultas contrahendi inter nouercam & priuignum: aut inter neptem & tritauum, si cui tantum ætatis suppeteret. Similiter, inter eos, quorum alter certo modo videtur impotens. Idem cernitur in conferendis certâ quantitate indulgentijs. Non enim planè constat, tantam mensuram, qualis aliquando nominatur in bullâ, conferri posse pro tam exiguo opere, in talem vel talem finem, seu ob talem causam præstito. Est tamen probabile, ac proinde, in prudentiam non peccatur, si concedat, qui auctoritatem habet.

H iud

Haud dispari ratione, vt talis vel talis forma contractus mihi sit licita, & absque peccato, vel prudentiæ læsione possit celebrari, satis est, iudicio Doctorū probabile esse, quod sit licita. Sic permittuntur, ac vsurpātur cēsus personales, cōtractus mercatorū triplex Societatis; variij contractus cambiorū. retrouenditionis, emptionis anticipatā venditi solutione, & similes. Eodem modo, vt reor, licitum est adire hereditatē, ac capere legatum ex testamento minus solenni. Sunt eius generis plurima alia.

Nimirum in rebus humanis, vt quis licitè, prudenterque agat non requiritur semper certitudo absoluta, sed sat est sæpe numero probabilitas. Cū itaque probabile sit, animas quasdam vsque ad iudicij diem detineri in Purgatorio, contra prudentiæ præscriptum non censetur agere, qui ex ea persuasione annua subsidia toto tempore orbis in hoc statu permansuri, absque restrictione in testamento firmare conatur.

PORRO sciscitanti quid de illā

M a

sen-

sententia statuendum, quæ opinionem inducit, neminem ultra decennium in Purgatorio torqueri? Quidam respondent, pro scribendam esse ab Ecclesia, & graui censura notandam. Tum, quia ex varijs fide dignis relationibus habetur, aliquas iustorum animas diutius purgantes pœnas perpeti. Tum, quia vsus Ecclesiæ videtur id supponere in suffragijs pro defunctis peculiari- bus, qui ante complures annos decesserunt. In forma quoque concedendi indulgentias plurium annorum idem insinuat haud dubiè.

Et quidem Cardinalis Bellarminus lib. secundo de Purgatorio, postquã dixisset sententiæ illi repugnare probatissimas visiones Sanctorum apud V. Bedam lib. v. historiæ cap. 13. & Dionysium Carthusianum: & in contrarium esse Ecclesiæ consuetudinem, quæ anniuersaria sacra celebrat pro defunctis, licet constet eos ante centum, vel ducentos annos mortuos esse, addit, non nisi temere posse terminum certum constitui. Idem lib. 2. de gemitu Columbæ, sic scribit: *Purgatorij pœnas*
ultra

ultra decem, aut viginti annos extendi, & fortasse ultra centum, & ultra mille annos propagari posse non dubium est. Diuturnam autem esse commorationem probat ex Tertulliano, qui libro de Anima cap. 17. de Purgatorio, vt altera inferni parte loquens, sub inferni nomine, scribit: In carcerem te mandet infernum, unde non dimittaris, nisi modico quoque delicto mora resurrectionis expenso. Adde Cyprianum, qui clarius de diuturnitate pœnarum Purgatorij scribens epistola secunda libri quarti, sic habet: Aliud est pro peccatis longo tempore cruciatum purgari in igne, aliud peccata omnia passione purgasse.

Gregorius autem de Valentia ex ordine nostro Theologus nobilis tomo iv. Theologicorum commentariorum de hac ipsa re disputans, pronunciat, sententiam Dominici Soto non satis cautam esse. Nam alioqui, frustra inquit, & ineptè oraret Ecclesia pro his, qui fuere mortui ante centum annos & ducentos.

Henricus verò Henriquez ex eadem nostra familia Doctor insignis lib. vii. Summæ cap. 16. numero 4. asserit,

M 3

eos,

eos qui prædicant nullam animam constringi in Purgatorio ultra decem, aut viginti annos, non sine temeritate quadam ex leuibus rationibus loqui contra morem Ecclesiæ, quæ pro defunctis & certa vna anima celebrat anniuersarias Missas & officia ultra ducentos annos. Tunc subiungit: Nec rigor DEI est iniustus, si ab anima, quæ proprie non satisfacit, sed satis patitur exigat longas pœnas; vt pro mortali vno exigit æternas. Quare illam sententiam quidam insignis Prædicator Minorita à sacro Inquisitionis Senatu compulsus est retractare, eo quod retrahat viuos ab operibus satisfactorijs, & Missis offerendis pro suis defunctis. Et quidam Patres significant quarundam animarum in Purgatorio pœnas duraturas vsque ad diem iudicij.

Iacobus deinde Gretzerus celeberrimus in Germaniâ Scriptor è nostris in disputatione I. *de animarum receptaculis contra Samuelem Huberum Prædicantem*, initio Calvinianum, Lutheranium postea, scribit thesi XI. non satis
con-

confideratè loquutos, qui expiandis animabus certum tempus præstituerint, vt decēnium v. c. *Quod non idè afferunt Catholici, ne prouentu anniuersariorum fraudentur, vt ca'umniatur Prædicans; sed quia absolutè definiri nequit, quanto tempore hac vel illa anima in Purgatorio detineatur: mentiturque Prædicans, dum ait, iudicio Catholicorum tam diu animas in Purgatorio cruciari, quoad illis persoluuntur anniuersaria iusta: quibusdam autem perpetuò persolui, perpetuo igitur eas ex sententia nostrâ Purgatorij tormentis excarnificari.*

Mitissimè Franciscus Suarez summus hoc tempore multorum applausu Theologus, tomo iv. in 3. par. disp. 46. sect. 4. cùm dixisset, quosdam graui censura notare sententiam illam Soti, eam refellit hoc potissimùm argumēto, quod illa annorum mensura nullo fundamento nitatur, & coniecturæ Soti non magis probent de viginti vel decem, quàm de quinque, vel vno. Ad-

M 4

bari

Thesi 105.

Thesi 107.

bari iudicium illud Soti esse erroneum, vel dignum al qua censura, sed esse incertum, ac voluntarium. Quod ego, inquit vir ille modestissimus, verum censeo. Quamuis nec facile credendas censeam reuelationes, qua de diuurnitate harum panarum circumferuntur: praesertim, si generaliter fiant de illis animabus, & non de vna, vel alia in particulari: in quibus facilius credi potest aliquando contingere, ut pena multo maiore tempore durent, quam homines interdum cogitant. Quod satis esset, ut suffragia post multos etiam annos fiant pro quibuscumque animabus, quia iudicia DEI occulta sunt. Quamuis fortasse consuetudo Ecclesia non in hoc solū fundatur, sed in pietate, qui talia suffragia fieri praeceperunt, non solum propter suam utilitatem, sed etiam ut alijs prodesse, quando ipsi non indigerent. ut superius quoque diximus.

EGO sanè omnibus magna diligentia inuestigatis, & maturè perpensis censeo imprimis: Tempus quo animæ in Purgatorio detinentur planè incertum esse; licet certum arbitrer, illas, quibus plus pænæ persoluendum restat, diutius ibi, si cetera sunt paria, permansuras. Deinde prudenter &
Chri-

Christianis moribus consentaneè facere eos, qui non solum in multa secula, sed vsque ad mundi occasum pro animabus suis, modo superius indicato, sacrificia ac suffragia procurant. Tandem, licet constaret pœnas illas vltra decennium non produci, omnibus tamen modis satagendum, vt quam primum nos, & amici omnes eriperemur. Sunt enim, si vera memorant Patres, quibus credere par est, atrocissimi, ac penè intolerabiles cruciatus. Vt benè scripserit Cæsarius Arelatenfis:

Dicit aliquis, non ad me pertinet, quam diu moras traham, tantum, vt ad vitam aeternam perueniam. Nemo hoc dicat, fratres carissimi, quis ille ipse purgatorius ignis durior erit, quàm quod potest pœnarum in hoc seculo aut sentiri, aut videri, aut cogitari.

Vulgarū est quoque quod Auctorepistolæ sub nomine Cyrilli ad D. Augustinū, tomo ix. operum S. Hieronymi sibi confirmatum à quodam testatur, qui reuixerat impositione cilitij S. Hieronymi, dum cadaueri imponeretur; Si viuentes scirent atrocitatem pœnarum Purgatorij, præoptarent omnes simul pœnas & tormenta pati

M s vsque

Cæs. hem.
8.

vsque ad finem mundi, quas omnes
homines huc vsque pertulerunt, quàm
vno die esse in Purgatorio, & minima
illius pœna cruciari. Quod si verum,
profectò suppliciter à misericordia-
rum Patre sæpe sæpius petere possu-
mus: A Purgatorij cruciatu libera nos
Domine.

SERMO VIII.

DE

Funeris Solemnitate.

ET

*An profit animabus defunctorum
Sacra Sepultura?*

Mortuo ne p̄ obibeas gratiam.

Ecclesi. VII. 37.

STABILITIS de Purgatorio ijs,
quæ ad illius fidem, locum, tem-
pus,